

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesihuoltolain muuttamisesta

VD/5200/03.00.00/2024

TeA/MRA/MO/PK/AM/PJH/EJ

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. Lausunto pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta maa- ja metsätalousministeriölle 30.9.2024 mennessä.

Lakiuudistuksen keskeinen tavoite on turvata yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät vesihuoltopalvelut eli puhtaan juomaveden tuotanto ja jätevesien käsittely. Lakiuudistuksella varmistetaan kuntien määräysvalta vesihuoltolaitoksissa, lisätään vesihuollon suunnitelmallisuutta ja vahvistetaan vesihuoltolaitosten edellytyksiä pitää huolta vesihuoltoverkostosta. Kiinteistöjen liittymisvelvollisuutta vesihuoltoon selkeytetään.

Keskeiset muutosehdotukset

Lakiesityksellä muutettaisiin vesihuoltolaitoksen määritelmää siten, että se olisi yhdenmukaisempi terveydensuojelulain talousvettä toimittavan laitoksen määritelmän kanssa. Jatkossa vesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin yhdyskunnan vesihuollosta huolehtivaa laitosta, joka toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä tai vähintään 50 henkilölle, tai joka vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä. Nykyisin vesihuoltolaitoksen määritelmä on kytketty kunnan vahvistamaan toiminta-alueeseen, ja tämä on johtanut tilanteeseen, jossa iso määrä (n. 250) kokorajan ylittävää laitosta ei ole lainkaan lain velvoitteiden piirissä.

Eduskunnan Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen pohjautuvan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin säännökset, joilla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien määräysvallassa. Laissa säädettäisiin, että kunta olisi velvollinen säilyttämään määräysvallassaan olevan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen määräysvallassaan. Lain voimaantulon jälkeen ei saisi enää perustaa muita kuin kunnan määräysvallassa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Kunnan määräysvallassa olevan laitoksen vesihuolto-omaisuus tulisi säilyttää laitoksen omistuksessa. Kunnalla olisi etuosto-oikeus alueellaan sijaitsevan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden myyntitilanteessa. Lain voimaantulon jälkeen perustettua asiakasomisteista vesihuolto-osuuskuntaa tai sen omaisuutta ei saisi myydä kuin kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle laitokselle tai toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle.

Vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta ehdotetaan edistettäväksi vesihuollon alueellisella yleissuunnittelulla, josta lakiin ehdotetaan otettavaksi oma pykälä. Vesihuollon suunnittelujärjestelmää ehdotetaan kehitettäväksi alueellista yleissuunnittelua koskevan säännöksen lisäksi lakiin ja sen nojalla annettavaan asetukseen lisättävillä säännöksillä kunnan vesihuoltosuunnitelmasta ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmasta sekä niiden sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä. Lakimuutoksella ja myöhemmin annettavalla asetuksella tarkennettaisiin vesihuoltolaitokselta edellytettävää varautumista häiriötilanteisiin.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittystä ehdotetaan selkeytettäväksi useilla säännösmuutoksilla. Nämä koskisivat toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita määritettäessä huomioon otettavia asioita, toiminta-aluepäättöksen tekemisen edellytyksiä ja sisältöä sekä toiminta-alueen tarkistamista ja sen supistamisen ja kokonaan rauettamisen edellytyksiä.

Vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä parannettaisiin muutetuilla maksuja koskevilla säännöksillä, joiden mukaan perusmaksun periminen olisi pakollista ja maksujen tasapuolisuus, kohtuullisuus ja riittävyys uus- ja korjausinvestointien kattamiseen olisivat edellytyksenä kohtuulliselle omistajatuloutukselle. Lisäksi säädettäisiin, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot myös omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitosten taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttämisestä sekä maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta ja tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.

Vesihuoltolain valvontaa tehostettaisiin selkeyttämällä valvontaviranomaisten toimivaltaa määrittelemällä kunkin viranomaisen valvontatoimivaltaan kuuluvat vesihuoltolain pykälät.

Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä lain toimivuudesta tehtyjen selvitysten ja oikeuskäytännön perusteella.

Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Kunnan tulee tarkistaa toiminta-alueet viiden vuoden sisällä lain voimaantulosta. Liittämisvelvollisuus taajamien ulkopuolella tulisi voimaan kahden vuoden kuluttua toiminta-alueen tarkistamisesta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 16.9.2024 § 14

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa maa- ja metsätalousministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vesihuoltolain muuttamisesta.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana esittelijä muutti lausunnon alun kuulumaan seuraavasti:

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. ~~Vantaan kaupunki lausuu asiassa seuraavaa:~~ *Vantaa pitää lain tavoitteita kannatettavina ja lausuu asiassa seuraavaa.*

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle vesihuoltolain muuttamisesta (kh 16.9.2024 § 14)
- Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö
- Lakityöryhmän mietintö
- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

- Kuntaliiton eriävä mielipide lakityöryhmän mietintöön

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

johtava ympäristötarkastaja Maarit Rantataro, puh. 040 045 8017
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)